

LUX

3 FILMER
24 SPRÅK
28 LÄNDER

FILM

DAYS

**À PEINE J'OUVRE LES YEUX
(NÄR JAG ÖPPNAR MINA ÖGON)**

Leyla Bouzid

Frankrike, Tunisien, Belgien,
Förenade Arabemiraten

ye10
ars

À PEINE J'OUVRE LES YEUX

När jag öppnar mina ögon

EN FILM AV LEYLA BOUZID

Tunis, sommaren 2010, några månader före revolutionen. Artonåriga Farah tar studenten, och hennes familj planerar redan hennes framtid som läkare ... men själv hon har andra planer.

Hon sjunger i ett rockband, bubblar av liv, dricker sig full och upptäcker kärleken och nattlivet i sin stad mot mamma Hayets vilja. Hayet, som känner Tunisien och dess förbud.

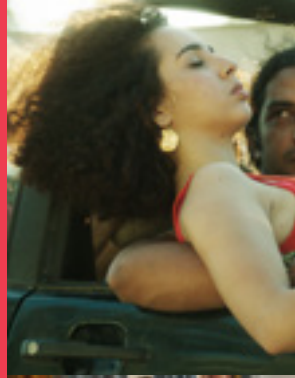
Men situationen förändras för Farah när bandet bestämmer sig för att börja spela på stans baren. Utan hämningar låter hon sin frihetstörst och livslust explodera. Hayet får snart höra talas om Farahs lössläpplighet, på platser reserverade för män, och hon försöker tala sin dotter till rätta. Utan framgång. Farah är lika rebellisk som omedveten om riskerna i den tidens auktoritära Tunisien och insisterar på att högt och tydligt sprida Borhènes (hennes pojkvän och bandets ledare) subversiva budskap och hela den unga generationens förhoppningar.

BAKGRUND

Det är betecknande att Leyla Bouzid förlägger filmens handling till perioden strax före det tunisiska uppror som blir startskottet för den arabiska våren, en enorm frigörelseväg i flera länder. Den arabiska våren kännetecknas av protester mot sittande auktoritära regimer, djupa sociala klyftor, allvarlig ekonomisk kris och mycket hög ungdomsarbetslöshet. Tunisien ungdomar känner sig instängda och orättvist behandlade. Fyrtiotvå procent av befolkningen är under 25 år, relativt välutbildad och eftersträvar en sekulär livsstil. Många av de länder som omfattas av den arabiska våren tas sen över av islamistiska krafter, med välbekanta följder, men i Tunisien lyckas man gå över till demokrati. Islamisterna får vissa valframgångar i början, men avlägsnas så småningom från makten när landet antar sin nya konstitution i januari 2014.

Fem år senare återvänder Leyla Bouzid till dagarna före den tunisiska revolutionen och skildrar dess orsaker och utmaningar genom sina huvudpersoner: relativt välutbildade och välutbildade ungdomar som brinner för friheten (Farah och hennes vänner), ett samhällsklimat med förtryck och kontroll som kännetecknar en polisstat (Borhène grips, och senare även Farah), korrupta statstjänstemän (när Farah försvinner betalar Hayet polisen för att omedelbart inleda efterforskningar), tyngden av ett traditionellt samhälle och dess manschauvinistiska värderingar (männens blickar på Hayet, särskilt när hon träffar Borhène på baren samma kväll som Farah försvinner) ...

Den arabiska våren följs av en period med terrordåd, och det är i detta sammanhang som filmen spelas in. *À peine j'ouvre les yeux* (När jag öppnar mina ögon) tar inte direkt upp frågan, men filmen reflekterar ändå över de oväntade konsekvenserna av en revolution som faktiskt banat väg för en konservativ islamism som Tunisien år 2010 sedan länge lämnat bakom sig. Leyla Bouzids film för fram en hel generations hopp, men den för också indirekt, genom talande tystnad, fram denna generations brustna illusioner och aktuella farhågor. I denna bemärkelse kan filmen tolkas som en försiktig uppmaning till ökat politiskt medvetande och en viss intellektuell mobilisering, och den kan absolut skapa diskussion om viktiga frågor som vikten av att försvara den frihet och de värderingar som ligger till grund för demokratiska samhällen.

RELATIONEN MELLAN FARAH OCH HAYET – FILMENS CENTRALA TEMA

Leyla Bouzids film beskriver mycket rörande relationen mellan mor och dotter, men dessutom hjälper filmen oss, genom porträtten av dessa två kvinnor, att förstå hur frustration överförs mellan generationerna och särskilt hur svårt det är att kräva någon form av förändring när man lever i en polisstat. Liksom Farah har också Hayet varit aktiv i motståndskretsar, men till skillnad från dottern vet hon att alla försök att rubba den etablerade ordningen kan komma att stå en dyrt i ett land som Tunisien under Ben Ali. Hennes erfarenheter har med tiden gjort henne till en modern men ändå resignerad kvinna. Denna utveckling beskriver väl den återvändsgränd man så småningom hamnar i om man gör uppror i ett samhälle präglad av förtryck. Vad gäller Farah, som här förkroppsligar den unga generationens livskraft och frihetslängtan, kan man redan föreställa sig hennes framtida öde, som avtecknar sig genom mammans väg.

De spänningar som uppstår mellan de två kvinnorna på grund av det förtryck som regimen utövar över hela samhället framkommer med särskild skärpa i den känslomässigt laddade klippningen. Detta sätt att understryka dramatiskt mycket intensiva ögonblick tydliggör mammans inre konflikt där hon slits mellan å ena sidan kärleken till dottern och önskan att skydda henne och å andra sidan troheten mot sin ungdoms ideal.

INTERVJU MED LEYLA BOUZID (UTDRAG UR PRESSMEDDELANDE)

Du pratar om rädsla för polismakten, men det finns ju också ett terroristhot i Tunisien. Ändå berörs religionen inte alls i filmen.

Det handlar om levnadsglada ungdomar som är aktiva, som vill spela sin musik, uppträda på konserter, utöva sin konst. Religionen spelar ingen central roll i deras liv. Det är de här ungdomarna, fulla av energi och kreativitet, som jag har velat filma. Ungdomar som dagligen slåss för sin existens och som man sällan talar om. De enda som kommer till tals i medierna är de som har sjunkit ned i extremism och våld. Jag tycker att

det är viktigt att säga att det också finns andra ungdomar som bejakar livet, att ge dem en röst genom Farah, att visa att hon är tystad av en terror som kommer från systemet. Det finns andra former av skräckvælde än terrorismen. Farah försöker att existera som individ, och att göra sin röst hörd.

Vi känner "det tunisiska folket", "vi", nationen... Men vilken plats får "jag"? Vad är priset för att kunna existera som fri individ i Tunisien? Har du varit tvungen att betala det priset?

Filmen ställer följande fråga: Hur kan man i Tunisien frigöra sig från familjen, från samhället och från systemet? Den energi som krävs för detta, det motstånd som detta framkallar och det våld som det kan föra med sig. Vi följer Farahs väg, en flicka med en sådan lust till livet, hon lever helt och fullt, trots allt motstånd, och för det straffas och krossas hon.

Jag tror att alla i Tunisien måste betala ett pris, oavsett om man är konstnär eller ej. Förr eller senare i livet, när det gäller den egna personen, familjen, det sociala livet, i skolan. I det tunisiska samhället gör man antingen eftergifter eller så stöter man på mängder av problem.

Filmens historia är inte självbiografisk, även om det finns några situationer som jag själv har upplevt: Att upptäcka att en nära vän som brukade besöka samma filmklubb som jag var informatör åt polisen. En person som var där för att övervaka och infiltrera oss. Det var en väldigt chock, jag insåg då i vilken utsträckning vi var inringade och att man inte kunde lita på något eller förlita sig på någon.

Du filmar Tunis bakgator, särskilt nattlivet, barerna, tågen, platser för män, du rör dig där med en kvinnas ögon... Sen är du i inlandet, särskilt i gruvdistriktet där den dammiga miljön kontrasterar mot det dynamiska stadslivet.

Det finns en gräns som skiljer dessa platser från varandra, och jag menar att den gränsen måste rivas och att det är möjligt att göra det.

Under inspelningen var det rent konkret scenen där Hayet går in på baren som var besvärligast. Människorna där var riktiga kunder i en bar med dåligt rykte. Varje gång som vi tog om scenen måste skådespelaren på nytt gå in på baren, och varje gång var det en prövning. Även om männen var statister granskade de henne på ett närgånget, nästan obscen sätt utan att vi hade bett dem göra det. Alla kvinnorna i filmteamet kände den press som denna granskning innebar.

Jag ville absolut filma tunisiska platser med den genuina atmosfär som finns där, med verkliga personer som arbetar eller befinner sig där, trogen verkligheten. Förortstågen, barerna, busstationen är filmade som om det vore en dokumentärfilm.

Det handlar om att föra in filmfiktionen i dessa platser i staden, fulla av liv och rörelse... också i de dammiga fosfatgruvorna som var den centrala platsen för motståndet under Ben Ali... Arbetarna där spelar sig själva.

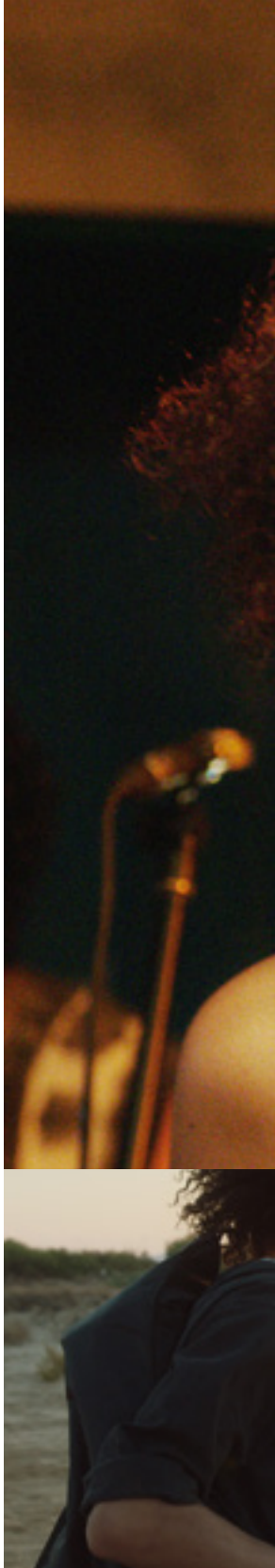
I filmen skapar denna scen ett avbrott och gör det möjligt att avlägsna sig från historien, en sorts utzoomning som är ett försök att teckna en karta över landet. Man kommer ihåg att sångernas texter kommer långt bortifrån, att känslan av kvävning är påtaglig och har genomträngt flera samhällsgrupper. Det är en hyllning till dessa arbetare (som än idag är i konflikt med makten), och filmen visar att det i första hand var deras motstånd som förberedde landet för upproret. Det startade 2008, långt före Bouazizis berömda agerande.

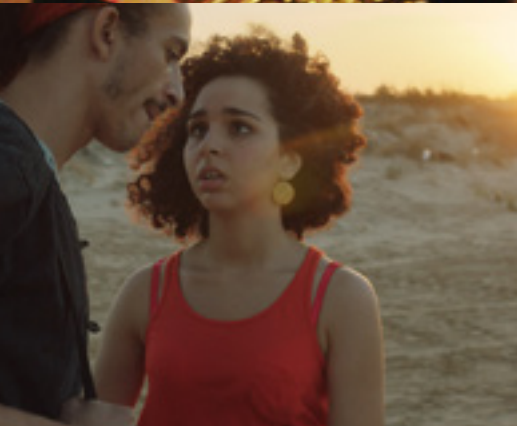
Musiken i filmen utgör en sorts motstånd. Det är irakiern Khyam Allami som har skrivit den.

Musik och dans är uttryck som alltid har funnits inom Tuniens poulärkultur. "Mézoued", traditionell musik, danser, bröllopfester är riktigt intensiva tillställningar där människor kan släppa loss. I dag har en scen för tunisisk rap-musik utvecklats, som har sitt ursprung i de fattiga kvarteren. Det är en verklig tillflykt för vissa, och utgör en kraftfull form av motstånd som berör många människor. Staten visar tydligt att den är rädd för dessa rappare som utmanar den, eftersom den bekämpar och griper dem med anledning av det som de framför i sina sånger.

Musiken var den stora utmaningen i den här filmen. Inte bara att hitta en skådespelare som sjunger, utan att sätta samman en grupp, skriva musiken och sångerna. Ibland trodde jag att det inte skulle gå. Jag träffade enormt många musiker, men vi kunde inte komma överens.

Så en dag av en var jag slump på en konsert i Paris och upptäckte en grupp vars musik förtrollade mig: Alif Ensemble. Khyam var en av fem musiker från olika arabländer... Han skrev sångerna för Baya och fick gruppen att repetera under flera veckor innan inspelningarna började. Det svetsade samman dem. Musiken svepte oss alla med sig.

DISKUSSIONSPUNKTER

Vad kan man säga om konstens plats och funktion i samhället?

10 ÅR AV EUROPEISK FILM FÖR EUROPÉER

Europaparlamentet har glädjen att presentera de tre filmer som tävlar om LUX-filmpriset 2016:

À PEINE J'OUVRE LES YEUX (*När jag öppnar mina ögon*)

en film av Leyla Bouzid

Frankrike, Tunisien, Belgien, Förenade Arabemiraten

MA VIE DE COURGETTE (*Mitt liv som Zucchini*)

en film av Claude Barras

Schweiz, Frankrike

TONI ERDMANN (*Min pappa Toni Erdmann*)

en film av Maren Ade

Tyskland, Österrike, Rumänien

Dessa mångfasetterade berättelser – resultatet av unga talangfulla filmmakares stora engagemang och kreativitet – kommer att visas under femte upplagan av LUX-filmdagarna.

LUX-FILMPRISET

Kulturen spelar en avgörande roll i byggandet av våra samhällen.

Med detta i åtanke lanserade Europaparlamentet 2007 LUX-filmpriset med målet att öka spridningen av europeiska filmer över Europa och väcka gemensam europeisk debatt och diskussion om viktiga samhällsfrågor.

LUX-filmpriset är ett speciellt initiativ. Medan de flesta europeiska samproduktioner enbart visas i ursprungslandet och sällan sprids till andra länder, inte ens inom EU, ger LUX-filmpriset tre europeiska filmer den unika möjligheten att textas på EU:s 24 officiella språk.

Vinnaren av LUX-filmpriset röstas fram av Europaparlamentets ledamöter och offentliggörs den 23 november 2016.

LUX-FILMDAGARNA

LUX-filmpriset har även gett upphov till LUX-filmdagarna. Sedan 2012 har tre filmer som tävlar om LUX-filmpriset presenterats för en större europeisk publik under LUX-filmdagarna.

Under LUX-filmdagarna är man välkommen att ta del av en bestående kulturupplevelse som inte känner några gränser. Från oktober till december 2016 kan du ansluta dig till cineaster från hela Europa genom att delta i visningarna av *À peine j'ouvre les yeux (När jag öppnar mina ögon)*, *Ma vie de Courgette (Mitt liv som Zucchini)* och *Toni Erdmann (Min pappa Toni Erdmann)* på ett av EU:s 24 officiella språk. Glöm inte att rösta på din favoritfilm på vår webbsida luxprize.eu eller på vår Facebooksida!

PUBLIKENS OMNÄMNANDE

LUX-filmprisets publikpris kallas Publikens omnämmande. Glöm inte att rösta på *À peine j'ouvre les yeux (När jag öppnar mina ögon)*, *Ma vie de Courgette (Mitt liv som Zucchini)* och *Toni Erdmann (Min pappa Toni Erdmann)*! Du har chansen att bli utvald att delta på den internationella filmfestivalen i Karlovy Vary i juli 2017 – inbjuden av Europaparlamentet – och tillkännage namnet på den film som fått publikens omnämmande.

TITTA,
DISKUTERA
& RÖSTA

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REGISSÖR: Leyla Bouzid

MANUS: Leyla Bouzid, Marie-Sophie Chambon

SKÅDESPELARE: Baya Medhaffer, Ghalia Benali, Montassar Ayari, Lassaad Jamoussi, Aymen Omrani

FOTO: Sébastien Goepfert

MUSIK: Khyam Allami

PRODUCENTER: Sandra da Fonseca, Imed Marzouk

PRODUKTION: Blue Monday Productions, Propaganda Production

SAMPRODUKTION: Hélicotronic

ÅR: 2015

LÄNGD: 102'

GENRE: Fiction

LAND: Frankrike, Tunisien, Belgien, Förenade Arabemiraten

ORIGINALSPRÅK: Arabiska

